

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6,

Angleški ministrski predsednik v mirovnem poslanstvu :

Chamberlain pri Hitlerju

Po vesteh iz Rima nosi s seboj celoten načrt za ureditev sudetskega vprašanja
Ves miroljubni svet pozdravlja ta obisk, ki naj prepreči vojno

Nashe mnenje, da ni nobenega pamečnega razloga niti kakšne stvarne ovire, da se ne bi mogel spor zaradi narodne samovlade Nemcev v sudetskem ozemlju rešiti pravično in sprejemljivo za obe strani, ne da bi bilo treba poseči po orožju, je najnovejši dogodek na diplomatskem torišču sijajno potrdil. Sam predsednik angleške vlade, od katere v prvi vrsti zavisi, ali naj se zaradi te zadeve vsi narodi sveta vržejo v vojni vrtinec popolnega upostovanja in ugonobitve človeških dobrin, namesto da bi ustvarili, če treba, boljše možnosti mirnega sožitja v Evropi nego so današnje, se je v sporazumu z g. Daladierom podal v Berchtesgaden k vodji nemškega rajha, da položi na tehtnico za mir vso avtoriteto najmočnejšega imperija na svetu.

G. Chamberlain ni izbral oblike ultimatum, da bi zagrozil takozvanemu avtoritarnemu bloku z angleško-francosko-sovjetsko alijanco, kakor mu je to svetoval labouristični »Daily Herald«, ampak se je odločil za prijateljski razgovor, ki bo zaradi resnosti položaja, preden odbije zadnja ura, gotovo temeljit in bo sistem, ki bi ne hotel doprinesiti zadnje žrtve za ohranitev svetovnega mira, jasno predočil posledice takega brezumnega zadržanja. Ker bo Chamberlain govoril tudi v imenu francoske republike in ker se more opirati celo na dobre prijatelje Nemčije, ki jim nikakor ni do vojske, zato smemo z devetindesetimi odstotki verjetnosti upati, da se bo vrnil v London z uspehom, tembolj ker je nemški državni poglavar sprejel napoved tega senzacionalnega obiska z velikim in brez dvoma odkritim zadovoljstvom. Sicer pa si tudi ni mogoče misliti, da bi se podal sedemdesetletni šef angleške vlade na to pot, ki bi se komu lahko zdela neke vrste ponižanje, brez velike moralne gotovosti, da bo imela pozitiven učinek, in gre zato polna vera pariškim listom, ki pravijo, da je bil ta obisk po predhodnih razgovorih med Berlinom, Anglijo in Francijo pripravljen. Značilno je, da je bila pri tem sovjetska vlada, ki jo njej udinjan tisk evropske levice ves čas v tem sporu tako visoko podčrta skoroda kot najodločilnejši faktor sedanje vlade, in še bolj bodočega položaja, popolnoma prezrta, dočim je imel v zvezi z nameranim sestankom med Chamberlainom in Hitlerjem angleški poslanik v Rimu dolg razgovor z italijanskim zunanjim ministrom, ki mu je obljubil vso moralno pomoč in vpliv Italije v prilog mirne rešitve sudetskega vprašanja.

Nas list je, odkar se je začel ta spor, dosledno zastopal stališče, da je treba mir ohraniti in da ga je ob obojestranski dobri volji tudi mogoče ohraniti pa da ni predloga ali načrta, o katerem bi bil kdorkoli upravičen reči, da je absolutno nesprejemljiv, dokler ni dosežena zadnja meja, ki je tam, kjer zahteva po samovladu pride naravnost in nasprotje z neodvisnostjo in celostjo države. Tega mnenja so bili in so še danes vsi državniki Evrope: neizvzemši predsednika prijateljske českoslovaške republike in predsednika njene vlade, pa tudi Hitler se v svojem nürnberskem govoru kljub vsej silovitosti ni hotel ali ni upal v imenu rajha zahtevati odcepitve sudetskih Nemcev od države, temveč je po tolmačenju glasila nemškega zunanjega urada prepustil nemški manjšini sami, naj se odloči za to skrajnost v slučaju, če bi se ne dala doseči avtonomija v smislu njihovih znanih osmišljajev, ki bi jih kolikor koli zadovoljila. Vemo pa, da je bil dr. Beneš vedno pripravljen o tem razpravljati in čeprav tudi njegovi zadnji predlogi niso bili sudetskimi Nemcem všeč, češ da ne izpolnjujejo v zadostni meri zahtev njihove karlovarske partije, se vrata za pogajanja niso zaprla in jih tudi nürnberski govor ni zaprl. V tem je soglasen ves evropski miroljubni tisk, najsi bo angleški, francoski in ameriški ali poljski ter oni iz nevtralnih držav, ki je najobjektivnejši. Položaj so poslabšali in zavestno ter namenoma prignali do viška skrajneži na levi in na desni strani, to so radikalci nemškega narodnega tabora in komunisti, bodisi češki bodisi nemški, ki so že davno delali na revoluciji v Sudetih ter tega, kakor je priča govor komunističnega vodje nemške krvi v Čehoslovakiji, niti skrivali niso, tako da je bilo samo glasilo ministrskega predsednika, ki si odkrito prizadeva za sporazum, primorano to dejstvo pribiti in zavrniti. Odgovornost za dogodek, ki so od českoslovaške vlade nujno zahtevali proglasitve izrednega stanja, da se zaščiti in zagotovi avtoriteta vlade pred nahujskano množico, pade vseskozi na neodgovorne vojne hujskače bodisi v nacionalističnem bodisi v komunističnem taboru, ki bi

Nadaljevanje na 2. strani

London, 15. sept. AA. (Havas) Kakor se je zvedelo, se bodo posvetovanja med Hitlerjem in Chamberlainom začela danes ob 4 popoldne v Berchtesgaden. Pogovori se bodo nadaljevali ves večer in jutri v petek. V soboto zjutraj bo Chamberlain odpotoval nazaj v Anglijo.

London, 15. sept. KTS Horace Wilson, ki bo danes s Strangom spremljal predsednika vlade v Berchtesgaden, je že od leta 1930 eden izmed glavnih svetovalcev Chamberlaina in angleške vlade. Vplivno je posegel v vse razprave o českoslovaškem vprašanju.

Strang pa je načelnik odseka za Srednjo Evropo v zunanjem uradu. Pred kratkim je obiskal Berlin, Prago in Pariz ter se z vodilnimi osebnostmi pogovarjal o splošnem položaju.

V Londonu menijo, da bo sestanek med Hitlerjem in Chamberlainom ugodno vplival na pomirjenje razmer v Evropi in da bo omogočil miroljubno ureditev spora v CSR.

Chamberlain, ki bo kmalu 70 let star, bo danes prvič potoval z letalom.

V Londonu — večer pred odhodom

London, 15. sept. b. Snoči, ko je prebivalstvo Londona zvedelo, da se ministrski predsednik Chamberlain odpelje na sestanek z voditeljem nemškega naroda Hitlerjem v Berchtesgaden, je nastalo vesposod veselo razpoloženje in navdušenje. Ogromne množice ljudstva so se zbrale pred vladno palačo v Downing Streetu, kjer so vztrajale pozno v noč. Prebivalci Londona so molili za srečno pot in vrnitev ministrskega predsednika Chamberlaina ter za njegov uspeh. Po gledališčih in po kinih so gledalci sporočili vest o odhodu ministrskega predsednika z odrov.

Nemški zunanji minister pozdravlja sestanek

Berlin, 15. sept. KTS Neka ugledna osebnost iz nemškega zunanjega ministrstva je izjavila, da Chamberlaina v Nemčiji v zvezi z evropskim položajem pričakujejo v istem razpoloženju, kakor ga preveča Chamberlainovo pismo in da je predsednik angleške vlade s svojo strani storil nekaj izrednega in da zato njegovo spodbudo v Nemčiji visoko cenijo. Ta obisk namreč dokazuje, da tudi Velika Britanija priznava resnost položaja in želi, da bi se českoslovaško vprašanje čimprej uredilo.

Zunanji minister v. Ribbentrop je dopisniku »Daily Maila«, Wardu Price, dal snoči tole izjavo:

»Kot nemški zunanji minister vam lahko samo zagotovim, da me je Chamberlainov sklep o obisku Hitlerja navedel z največjim zadovoljstvom. Trdno sem prepričan, da sestanek obeh predsednikov vlad lahko samo pospeši ureditev sudetskega vprašanja. Že od nekdaj sem si želel sestanka med Hitlerjem in predsednikom angleške vlade in zelo sem srečen, da se bo to moje upanje sedaj uresničilo. Realno gledanje predsednika vlade sira Nevilla Chamberlaina na vsa vprašanja sem spoznal že v Londonu, ko sem bil tam nemški veleposlanik. Tedaj sem imel priliko, da lahko globoko spoznam in cenim njegovo osebno dobro voljo, o kateri sem bil zmerom prepričan.«

„Grem v Nemčijo“

London, 15. sept. b. Britanski ministrski predsednik Chamberlain je tik pred odhodom izjavil velikemu številu tujih in domačih časnikov, ki so ga spremljali na tej zgodovinski poti, sledeče:

»Grem v Nemčijo, da se sestanem z nemškim državnim kancelerjem Hitlerjem. Položaj se je namreč tako poslabšal, da sem smatral za potrebno odločiti se za ta sestanek. Vsi veste, da je bila moja politika vedno politika miru in pri tej politiki bom ostal tudi v bodoče. Nagel odgovor voditelja tretjega nemškega cesarstva Hitlerja na moj predlog za sestanek je za mene jasn znak, da ta sestanek ne bo potekel brez uspeha.«

Ob 8.35 se je nato z letalom odpeljal v Nemčijo.

Ves angleški imperij pozdravlja Chamberlainov korak

London, 15. sept. KTS. Vest o Chamberlainovem obisku v Berchtesgadenu je bilo snoči v londonskih političnih krogih sprejeta zelo ugodno. Menijo, da bo to potovanje razbremenilo napetost, ki je trajala zadnje dni.

Diplomatski sodrnik »Press Association« piše o Chamberlainovem potovanju v Nemčijo in pravi, da je do te dramatične odločitve prišlo najbrž na včerajšnji seji vlade, ki je trajala dve uri in pol. Diplomatski sodrnik pravi, da bo to potovanje dvignilo upanje v evropskih prestolnicah. V zgodovini se še ni zgodilo, da bi predsednik velikega naroda v trenutku krize in spopadov potoval v drugo državo in to z miroljubnimi načrti. Prav tako je bilo ugodno sprejeto, da je Hitler pristal na ta predlog.

Vest, da se bo Chamberlain danes sestal s Hitlerjem, pa je izzvala največje veselje tudi v vseh dominionih. Iz Capetowna v Južni Ameriki poročajo, da je povsod zavladalo največje zadovoljstvo in da listi pišejo, da je »sonce posijalo izza oblakov«. Slične vesti prihajajo tudi iz Kanade. Kanadski ministri predsednik Mackenzie King je izjavil, da ves narod ta Chamberlainov korak najpriskrajše pozdravlja. Neposredni stiki so zmeraj najboljša sredstva, da se ublaži napetost. Chamberlain je storil nekaj najboljšega, kar je bilo mogoče. To izjavo so brzojavno sporočili Chamberlainu.

Chamberlain in Hitler sta se pozdravila

Z letališča se je Chamberlain takoj odpeljal v Hitlerjev gradič v Obersalzbergu

München, 15. sept. b. Letalo britanskega predsednika Chamberlaina je prispelo na letališče v Oberrieseru ob 12.30. Na letališču ga je čakala in pozdravila častna četa SS. V imenu nemške vlade ga je pozdravil ministar za zun. zadeve von Ribbentrop, nemški poslanik v Londonu in šef protokola, dalje britanski poslanik v Rimu in generalni britanski konzul v Münchenu. Von Ribbentrop je v imenu vlade želel Chamberlainu dobrodošlico. Chamberlain se je priskrajše pozdravil z navzočnimi osebnostmi in se z njimi nekaj časa razgovarjal. Bil je zelo zadovoljen s tem svojim prvim poletom ter je dejal, da se ne čuti prav nič utrujenega.

Po tem kratkem razgovoru so Chamberlain, von Ribbentrop in britanski poslanik sedli v avto in se odpeljali v München, kjer je Chamberlaina že čakal poseben vlak. Vlak je okoli 2 popoldne odpeljal ter je bil ob 3 v Berchtesgaden. Na postaji je Chamberlaina pričakoval avto kancelerja Hitlerja, s katerim se je odpeljal v Hitlerjevo rezidenco v Obersalzbergu.

Dasi je deževalo, je bilo na postaji v Berchtesgadenu mnogo ljudi, ki so pozdravljali z vzkliki »Heil!« Na peronu je Chamberlaina v Hitlerjevem imenu pozdravil državni tajnik von Meißner. Pred postajo so že čakali avtomobili, s katerimi so se angleški državniki odpeljali v hotel, kjer so se preoblekli.

Ob 16.45 so se odpeljali v Hitlerjev dvorec v Obersalzberg. Na sestanek spremlja Chamberlaina angleški veleposlanik sir Henderson. Sestanka se bo udeležil najbrž še svetnik Strang. Od nemške strani bo sestanku prisostvoval vsekakor zunanji minister von Ribbentrop, govore pa, da tudi še von Weizsäcker.

Ob 16.55 so se avtomobili ustavili pred dvorcem Obersalzberg. Na veliki terasi je svoje goste čakal Hitler ter jih zelo iskreno pozdravil.

Nemški krogi so prepričani, da bodo razgovori med Hitlerjem in Chamberlainom uspešni. Večkrat se je na postajah slišalo, da so nemški odličniki angleškim potnikom zaradi slabega vre-

mena izjavljali: »Chamberlain nam prinaša lepše vreme!«

V Hitlerjevi vili

Berchtesgaden, 15. sept. e. Ko je Chamberlain stopil s svojega avtomobila, je Hitler pristopil k njemu in ga pozdravil tako, da sta si podala roke. Nato je Chamberlain obšel častno četo, ki je bila postavljena ob vходу v Hitlerjevo vilo.

V svoji vili je nato Hitler ob 17 priredil čaj na čast svojim gostom. Čaj je bil pripravljen v

veliki dvorani vile, ki ima skozi stekleno steno krasen razgled na planine. Dolgo nato so še videli, kako je Hitler ob tej steni radovednemu Chamberlainu tolmačil in razkloval planinski raj, ki ga obkroža.

London, 15. sept. b. Pričakujejo, da bo ministrski predsednik Chamberlain po povratku iz Berchtesgadenu odpotoval tudi v Pariz, kjer bo ostal nekaj časa.

London, 15. sept. e. V ponedeljek bo najbrž v Londonu že seja parlamenta in bo predsednik vlade sir Neville Chamberlain poročal o svojem potovanju v Nemčijo.

Ob Chamberlainovem prihodu v Nemčijo

Henlein izdal proglas

v katerem zahteva priključitev sudetskih pokrajin k Nemčiji

Berlin, 15. sept. AA. (Reuter) Voditelj sudetskih Nemcev Henlein zahteva v danes objavljenem proglasu, da se sudetsko-nemške pokrajine priključijo nemškemu rajhu. V tem proglasu med drugim pravi, da je režim českega pritiska po uporabi strojne, bojnih avtomobilov in pušk proti golorokemu prebivalstvu dosegel svoj vrhunec. S tem je češki narod dokazal pred vsem svetom, da je skupno življenje s sudetskimi Nemci nemogoče. Skušnja 20 letne tiranije in kri, ki je bila prelita v zadnjem času, — nadaljuje Henlein v svojem proglasu — me silita, da izjavim: Najprej smo leta 1919 vsi izgubili pravico, da se borimo, in smo bili prisiljeni, da živimo v českoslovaški državi. Drugič smo mi storili vse, da bi zagotovili obstoj našega naroda. Tretjič smo podvzeli vse napore, da bi prišlo do poštene in pravilne rešitve, toda ti naporji so se razbili. V tem času težke krize, ki jo preživljajo sudetski Nemci, hočem izjaviti, pred vsem civiliziranim svetom tole: Hočemo živeti kot svobodni državljani, hočemo

mir in red v naši domovini, hočemo svobodo v naših domovih.

Berlin, 15. sept. e. Popoldanski listi v Berlinu objavljajo vesti o Chamberlainovem prihodu v München na drugem mestu čez celo stran, na prvem pa z velikimi črkami objavljajo današnji proglas Henleina, ki zahteva, da se Sudetija priključi Nemčiji.

Vsi listi odobravajo ta proglas in »Lokal-anzeiger« že objavlja velik naslov, da ima sedaj Nemčija ne samo 76, ampak 80 milijonov Nemcev.

Zemunska vremenska napoved: Pooblašilo se bo po vsej državi, le v južnih krajih bo še precej jasno. Deževalo bo skoro povsod, posebno pa še v zahodni polovici in v severnih krajih. Temperatura se bo znižala na zahodu, v drugih krajih pa bo narasla.

Zagrebska vremenska napoved: Oblačno v vsej državi, le v južnih krajih bo še ponekod jasno. Pričakovati je deževja, v zapadnih krajih jasno. Temperatura bo padla na severu in zapadu, dvignila pa se bo v ostalih krajih.

Henlein pobegnil v Nemčijo

Praga, 15. sept. c. »Telegraf« objavlja zvečer vest, da Henlein svojega proglasa ni več objavil v Čehu, ampak ga je objavil že v Nemčiji, kamor je pobegnil. List piše, da sedaj, ko ni več v CSR, Henlein poziva svoje smisljenike na revolucijo, ni pa imel toliko poguma, da bi se postavil na čelo tistih, ki naj revolucijo izvedejo.

Berlin, 15. sept. AA. (Stefani) Po poročilih, ki so prispela s češkoslovaške meje, je iz sudetske pokrajine v Nemčijo pribežalo nad 3000 Nemcev.

Cheb, 15. sept. AA. Vodstvo sudetske nemške stranke je izdalo navodila strankinim funkcionarjem in članom rediteljske službe, da naj se v vseh okoliščinah in na vse načine izogibajo aretacijam.

Nevolja v Londonu

London, 15. sept. c. V Londonu seveda zelo pozorno spremljajo obisk svojega predsednika v Nemčiji. Vsi pristojni krogi so nejevoljni, da so vse nemške radijske postaje ob 13. uri, to je ravno tedaj, ko je Chamberlain pristal v Münchnu, začele oddajati Henleinov proglas, da se Sudeti sedaj kratkoma priključijo Nemčiji.

Dopolodne in popoldne pa so člani vlade nadaljevali s svojimi posveti. Dopolodne je zasedal obrambni svet britskega imperija. Na seji so bili vsi glavni ministri in pa višji častniki angleškega generalnega štaba.

Ob 11. uri je namestnik predsednika vlade sir John Simon odšel k kralju in mu poročal o dogodkih včerajšnjega dne. Audienca je trajala 1 uro in 25 minut.

Popoldne je kralj sprejel še več drugih ministrov.

Sudetski poslanci v Pragi

Praga, 15. sept. AA. (ČTK) »Rani Noviny« javljajo, da so vodilne osebnosti sudetsko-nemške stranke Petrs, Kunt, Frank in Sebekowski prispeli včeraj v Prago. Isti list tudi piše, da so se v Prago vrnili tudi nekateri višji uradniki te stranke ter da bo osrednji urad za sudetsko nemško stranko v Pragi ponovno odprt.

Hitler se je pripravil na razgovore

Berchtesgaden, 15. sept. AA. (Stefani) Državni kanciler Hitler je prebil današnji popoldan v svojem delovnem kabinetu in pripravil gradivo za razgovor z britanskim premijerom ter zbiral dokumente, ki dokazujejo krivice, ki jih je praška vlada prizadejala sudetskemu prebivalstvu. V dobro poučenih političnih krogih trde, da se razgovor med Hitlerjem in Chamberlainom ne omejuje samo na britanskega in nemškega šefa, temveč da bo Chamberlain, kakor vse kaže, pred odhodom v Berchtesgaden telefonsko govoril z Mussolinijem in Daladierom. Pravijo, da gre za popolno razčiščenje stvari, da se doseže miroljuba ureditev.

O poročilih glede nemirov

Praga, 15. sept. AA. (ČTK) Ponoči je DNB objavil poročilo, datirano iz Karlovih Varov, ki pravi, da so bili po tamkajšnjih informacijah aretirani od državne policije nekateri Henleinovi poslanci, ter da jih je policija stavila pred izredno sodišče. ČTK je pooblašena, da to poročilo kategorično demantira, ker je popolnoma izmišljeno. DNB navaja, da je med aretiranimi tudi poslanec Künzl. DNB je očitno pozabil, da je ravnateljstvo sudetsko-nemške stranke v Čehu omenjalo okoli poldneva ravno Künzla med člani delegacije sudetskih Nemcev, ki so bili navzoči na sestanku Henleina s člani misije lorda Runcimana. Od proglasitve obsednega stanja nihče ni bil aretirani in namenom, da bi bil stavljen pred izredno sodišče, najmanj pa kak poslanec sudetsko-nemške stranke. Edini, ki bi mogel priti v poštev, bi bila ona oseba, ki je bila aretirana v hotelu v Čehu, iz katerega so streljali na ulico. To je bil nek nižji uradnik sudetsko-nemške stranke. Kljub temu bo po sodišče še sklepalo o tem, ali naj pride ta oseba pred izredno sodišče ali ne.

Praga, 15. sept. AA. (ČTK) Včerajšnji dogodki so danes popolnoma likvidirani. V zvezi z incidenti v Čehu je bilo ubitih vsega 6 ljudi, od katerih sta dva Čehi. Vsi padli so bili z obrazom obrnjeni proti hotelu Wölzl. Očitno so jih zadelo kroglice, izstreljene iz hotela. Pri nemirih v Schwaderbachu so uporniki po veliki večini zbežali na nemško ozemlje.

General Beck ni več v službi

London, 15. sept. V posebnem telegramu iz Berlina poroča dopisnik »Daily Telegraph«, da general Beck, šef velikega nemškega generalnega štaba sploh ni v službi. Beck je že h koncu avgusta meseca zaprosil za odstop, ki pa mu ni bil dovoljen. Nato je prošil za dopust, ki mu je bil dovoljen. Dejstvo je, da general Beck kot šef nemškega generalnega štaba sploh ni v službi. Kakor znano, je general Beck proti temu, da bi se Nemčija zaradi Češkoslovaške spustila v kakšno vojno afero.

(Nadaljevanje s 1. strani)

radi dosegli, da bi reševanje spora prešlo iz rok odgovornih državnikov v roke podivjane, lahkoverne in zgolj svojim nagonom prepuščene ulice, ki se da voditi od demagogov, željnih revolucije, naj potem nosijo katerokoli ideološko srajco.

Po pravici čutimo veliko zadoščenje tudi zaradi tega, ker smo kot glasilo našega miroljubnega naroda, ki mu je mišljenje tako desničarskih kakor levičarskih ideologov iz takozvane inteligence enako tuje in zaporno, izpovedali in bomo tudi naprej izpovedovali svojo željo in svojo vero v mirno rešitev vseh evropskih spornih vprašanj sploh in ker svoje stališče najdemo potrjeno v vseh evropskih krogih, ki niso zapriseženi na »ljudsko fronto« in na njen marksistični program prevrata vsega obstoječega, marveč v sedanjem za vso bodočnost naše kulture in npravnstvenih pojmov prevažnem trenutku smatrajo za svojo dolžnost, da ohranijo mirno kri in tudi v narodu utrjujejo razpoloženje za mir in voljo za sporazum med narodi. Naj beremo »Temps«, »Petit Parisien«, »Jour«, »Figaro«, »Excelsior« ali »Times«, »Daily Mail«, »Daily Express«, »Evening News«, ali ves ameriški tisk — povsod prihaja do izraza odločna volja po miru in pripravljenost za

Mussolini javno piše Runcimanu:

„Ker ni češkoslovaškega naroda, tudi češkoslovaške države ne more biti“

Rim, 15. sept. AA. (DNB) »Popolo d'Italia« z dne 15. septembra prinaša pod naslovom: Pismo Runcimanu: tale Mussolinijev članek:

»Ko ste pred nekaj tedni zapustili London in odpotovali v Prago, svet se ni imel jasne slike o vaši nalogi, o vaši kompetenci in o vaši odgovornosti. Ali je bilo vaše poslanstvo uradno? Ali ni bilo uradno? Vse je bilo zavito v nekakšno londonsko meglo. Ali je bila vaša naloga naloga posredovanja?

Toda kakorkoli je to bilo, prišli ste v Prago v družbi telega štaba sodelavcev in pozornost vsega sveta je veljala vam. Vsakdo se je moral čuditi skrbnosti in vnemu, s katero ste se lotili svoje težke naloge. Zadnje tedne ste prebrali nesheto spomenic in na stotine pisem, sprejeli ste mnogo in mnogo ljudi, razgovarjali ste s voditelji vseh narodnosti. Kajti urediti je treba ne samo nemško vprašanje, temveč tudi madžarsko, poljsko, slovaško — toliko vprašanj, kolikor je narodnosti, s katero je Versailles inflacioniral Benešovo republiko. Prepričan sem, da ste v svojem srcu že prišli do spoznanja; ker ni češkoslovaškega naroda, tudi češkoslovaške države ne more biti. Prišli ste v družino, kjer ni niti najmanj pristranosti in razumevanja kakor med ljudmi iste krvi. Osnovni elementi češkoslovaške družine so raznovrstna plemena, ki drugo drugega ne morejo videti. Navdahnjena niso s sredotožnostjo, ampak s sredotožnostjo. Samo sila jih drži skupaj. Kakor hitro bi ta sila odnehala, bi se neizogibno začel razpad Češkoslovaške. Versailles bi bil moral ustvariti novo češko zgodovinsko ime s homogenim češkim prebivalstvom. Toda namesto tega je iznašel češkoslovaški pojem skupnosti, ki je nikoli ni bilo. Tako se je ustanovila umetna država, ki je že pri rojstvu dobila svoje temeljne elemente slabosti in svoje življenjske nesposobnosti.

Prepričan sem, gospod Runciman, da boste trčili dobesedno ob ta pojav, kakor sem vam ga naslikal. Morda ste se vprašali, kaj imate še storiti. Po Hitlerjevem govoru je za vas, g. Runciman, prenehalo lepo vreme. Prej ste mogli kaj doseči, kar bi našlo prostora v zgodovini. Zdaj ni več časa za kompromise. Karlovi Vari so že zdavnaj zastareli. Beneš je izgubil dirko. Vam, gospod Runciman, ne ostane drugega, kakor da predlagate g. Benešu plebiscit. Ne samo za sudetske Nemce, ampak za vse narodnosti, ki bodo to zahtevale. Beneš bo plebiscit odklonil? Potem sem prepričan, da se bo Anglija sedemkrat premislila, preden se spusti v vojno, da reši fiktivno državo. Toda igra ni vredna vlozka, čeprav so framasonske veličine povsod razpredle svoje niti. Da se je Hitler predrznil anektirati tri in pol milijona Češkoslovakov, bi Evropa imela vzrok razburjati se in zagati krik in vik. Toda Hitler ni nikdar mislil na to. Jaz, ki vam pišem to pismo, mislim, da vam lahko zaupno povem, če bi vas obsla misel ponuditi Hitlerju tri in pol milijona Čehov, da bi Hitler vjdno, a nedvoumno ta predlog ta dar odklonil. Führerja zanima samo tri in pol milijona Nemcev in njemu je »samo izključno zanje. Nihče mu ne more odreči te pravice. Nihče se ne more upreti nujnosti takšne obveznosti. Najmanj pa mi Italijani, ki imamo v tem pogledu že izkušnje. Predlagajte plebiscit, ali bolje, plebiscite. Velikostna in delikatna je ta naloga. Celi kraji so, kjer bo plebiscit imel za rezultat priključitev k hratskemu narodu. Toda tudi takšni kraji so, kjer so razna plemena zelo med seboj pomešana, in tu ni mogoče kratko in malo potegniti črto; tu bi se moral izvesti sistem tako imenovane enakopravne kantonzacije ali kaj podobnega. Sicer bi pa to v celoti in popolnoma ustrezalo demokratskim tradicijam. Kadar se do-

loži kraji, kjer naj se izvede plebiscit, bo prišel čas, ko naj se uredi pogoji zanj in nadzorstvo.

To nadzorstvo bi moglo biti mednarodno, saj se je prav dobro obneslo tudi pri plebiscitu v Po-saarju.

G. Runciman, vtis imam, da vas bo to pismo zanimalo. Ko bo ta incident likvidiran, bo naknadno definiran novi evropski zemljevid. Obenem bo ugasnilo gorilščo neredov in nemira. Miroljubno in na pameten obseg reducirana Praga bo močnejša in varnejša in bo mnogo laže napredovala, ker ne bo več obremenjena z balastom sovražnih narodnosti. Za Italijo je tako rekoč nemogoče živeti v prijateljstvu s Češkoslovaško, prav lahko bi pa bilo prijateljsko živeti z bodočo Češko. Nov politično-teritorialni položaj bi torej ustvaril novo ravnotežje in nove možnosti. Predvsem bi se pa Evropi prihranila vojna. Milijoni ljudi mislijo, da je brezpogojno treba to omogočiti. Meje, narisane z eno potezo peresa, se z drugo potezo peresa lahko spremenijo. Vsekako je druga stvar, če meje zariše božja roka ali človeška kri.

Praga, 15. sept. AA. (DNB) »Prager Telegraph« razpravlja o predlogu za plebiscit in pravi: »Na plebiscit ne moremo pristati. Plebiscit bi pomenil vojno.«

Praga, 15. septembra. AA. (DNB) Tudi večerniki se izrekaajo proti plebiscitu. Listi naglašajo, da češki narod nikoli ne more pristati na takšno ureditev sudetsko-nemškega vprašanja, ter ugotavljajo, da o plebiscitu že zato ne more biti govora, ker češkoslovaška ustava nima o njem nobenega določila, a danes ga ni češkega politika, ki bi glasoval za spremembo ustave.

Francoski tisk ugiba, kaj bo po Chamberlainovem obisku

Pariz, 15. septembra. c. Nocojšnji večerni listi objavljajo uvodnike o sestanku v Berchtesgaden. V dnevniku »La Croix« piše Gamy, da ne smemo biti pretirano optimistični. Težave so velike in bo treba mnogo dela in previdnosti, da se uredi vsa vprašanja. Chamberlain zastopa imperij s 100 milijoni prebivalcev in zato je njegov korak izrednega pomena.

»Journal des Debats« piše v svojem uvodniku, da se na sestanku v Obersalzbergu ne bo moglo govoriti o kakih delitvi Češkoslovaške. Če se v Češkoslovaški kaj spremeni, tedaj se zruši celotno ravnotežje evropske politike in Nemčiji bo odprla pot čez vso Srednjo Evropo. Toda ko bo to vprašanje urejeno, tedaj je gotovo, da bo Nemčija postavila zahtevo po kolonijah in na to Chamberlain gotovo računa.

Skranja desničarska »Liberté« objavlja uvodnik znanega Doriota, ki pravi, da bosta Chamberlain in Hitler v Berchtesgaden spremenili »statu quo« v Evropi. Dogovorila se bosta za revizijo.

češkoslovaških meja in o delitvi CSR. Če se Chamberlain in Hitler ne sporazumeta, tedaj bo izbruhnila vojna.

Levičarski »Ce Soir« piše, da se bodo pri Hitlerju pogovarjali o plebiscitu v CSR in o reviziji čeških meja. Toda kaj bo tedaj, ko bo imela Nemčija 80 milijonov prebivalcev, se vprašuje list.

»Paris Soir« pa objavlja uvodnik, v katerem poziva k hladnokrvnosti in modri presoji položaja. Nikakor ne smemo javnega mnenja vznemirjati s kombinacijami in domnevanji.

London, 15. septembra. AA. (Reuter.) Zdej je dokončno znano, da se parlament sestane pred 1. novembrom, to je pred določenim datumom. Verjetno je, da bodo člani parlamenta povabili na zasedanje takoj po Chamberlainovi vrnitvi iz Nemčije. Danes popoldne sta na Downingstreetu konferirala predsednik spodnje zbornice in sir John Simon.

Diplomatske priprave za Chamberlainov obisk

Rim, 15. septembra. Tukaj je vest, da se je Chamberlain odločil za konferenco s Hitlerjem, izzvala največje zadovoljstvo. Poročajo, da je angleški poslanik v Rimu 14. t. m., ko je angleški ministri svet sklenil, da odpotuje Chamberlain v Berchtesgaden z odobrenjem Nj. Vel. kralja, zaprosil za audienca pri zunanjem ministru grofu Ciano, kateremu je sporočil, še preden je bilo to objavljeno, da se bo Chamberlain sestel s Hitlerjem. Grof Ciano je to vest sprejel z velikim veseljem in izjavil, da je Italija vedno podpirala prizadevanje Anglije, da bi se spor zaradi sudetskih Nemcev rešil za vsako ceno brez krvavega spopada.

V rimskih diplomatskih krogih trdijo, da se je tista struja v angleškem političnem življenju, ki zagovarja neizogibnost vojne, do zadnjega trdila Chamberlaina prepričati, da ni mogoče več ničesar storiti, da pa se ji Chamberlain in večina konservativne stranke ni vdala, čeprav so njeni nasprotniki skušali vplivati na odgovorno vodstvo angleške vlade tudi s tem, da so dejali, da bo njegov obisk pri Hitlerju oslabil ugled Anglije in se bo tolmačil kot umik. Nasprotno pa je vladna večina rekla, da je položaj tak, da se mora zastopati vsak napaden ponos in da je treba prijeti bika za roge, da se rešitev evropskega položaja ne bo zapel zavlačevala ali pa prepustila slučaju in strastem ulice.

Chamberlain se je, kakor so informirani v Rimu, odločil za svoj obisk potem, ko je prejel

dolg telegram lorda Runcimana, ki smatra položaj za vedno bolj grozeč. Tudi nekateri člani ministrskega kabineta niso bili oglasni z odločitvijo Chamberlaina, ki pa svoje volje ni uveljavil sama zaradi odločnega soglasja zunanjega ministra, vodje notranjega ministrstva in finančnega ministra ter drugih, ampak tudi zato, ker se je mogel sklicevati na željo kralja samega. Chamberlain se je tudi zelo podviljal in se ni hotel poslužiti za svojo pot vojaškega aeroplana, ki bi bil odletel v Nemčijo ob poljubni uri, ampak se je poslužil

„Tri pota Poljske“

po treh zemljevidih poljskega zunanjega ministra

Bukarešt, 15. sept. »Le Moment«, ki je nekakšno oficijozno glasilo romunskega zunanjega ministrstva, je priobčil članek od dr. Ulpia, v katerem razpravlja o zadržanju Poljske ob sedanjih trehlinh v Evropi. Vplivni bukreški dnevnik pravi, da ima poljski zunanji minister Beck v svojem uradu tri različne mape, v katerih je natančno popisano zadržanje Poljske z ozirom na konflikt, ki se sedaj razvija okrog češkoslovaškega vprašanja. V tem mapah so trije načrti za tri različne možnosti, ki bi v tem sporu mogle nastopiti.

Prva mapa služi za primer, da bi prišlo do lokalizirane vojne med Češkoslovaško in rajhom. V tem primeru bi Češkoslovaška seveda ne mogla vzdržati in bi vojska pomenila njen konec. Za ta primer bi se Poljska zanimala za tešinsko ozemlje, v katerem živi po češki statistiki 80.000, po poljski pa 200.000 Poljakov. V primeru nemške zmage bi Poljska ne hotela, da bi tešinski rojaki prišli pod gospodstvo Nemčije.

V drugi mapi ima zunanji minister Beck načrt, kaj napraviti v primeru, da pride do vojne med Nemčijo, Italijo in Madžarsko na eni strani ter Češkoslovaško, Sovjeti in Francijo na drugi strani. Za ta primer bi Poljska ohranila najstrožjo nevtralnost. Postavila bi pač svoje armade na nemško in na rusko mejo, odločena, da brani nedotakljivost svojega ozemlja, ako bi ga Nemci in Sovjeti hoteli izbrati za pozorišče medsebojne borbe.

V tretji mapi pa ima Beck določene postopek za primer, da bi poleg že prej imenovanih Češkoslovaški prihitela na pomoč tudi Velika Britanija. Za ta primer pa ni dvoma, da bi se Poljska uvrstila med vojne sile proti Nemčiji, kakor bi istočasno z vsemi silami preprečevala prehod sovjetskih armad čez poljsko ozemlje.

Toda dejstvo je, da danes Češkoslovaška ni sama, in dejstvo je tudi, da sta Francija in Anglija trdno združeni. Zato za Poljske praktično prvi in druga mapa ne prihaja v poštev, ampak

samo tretja. To pa vedo tudi Nemci, kar daje vsem miroljubom na svetu veliko in trdno upanje, da bo mir v Evropi ohranjen.

Romunski kralj svari Comnena, da ne prevzame predsedstva ZN

Bukarešta, 15. sept. V kraljevem gradu Sinaja je bil 14. t. m. ministrski svet pod predsedstvom kralja Karla. Pravijo, da je kralj Karel poslal dr. Benešu pismo, v katerem se zavzema za mirno rešitev sudetskega vprašanja. Kralj je tudi svetoval svojemu zunanjemu ministru Comnenu, naj ne prevzame predsedstva Zveze narodov, da se izogne gotovim pritiskom. Romunija bo ostala neomajno zvesta politični liniji kralja, ki ne dovoli, da bi se Comnen vdal pritisku Litvinova, da bi Romunija dovolila prehod sovjetskih čet skozi svoja ozemlja.

Praga, 15. sept. b. Poročajo, da je šef generalnega štaba odletel z letalom v Moskvo.

Praška vlada se posveta

Praga, 15. sept. a. ČTK sporoča: Dr. Beneš je poslal dr. Hodži dekret, s katerim se 16. septembra zaključijo zasedanje poslanske zbornice in senata.

Ob 16 se je sešel politični odbor ministrov pod predsedstvom dr. Hodže. Seja je posvečena položaju, ki je nastal zaradi ostrega stališča voditeljev sudetsko-nemške stranke do vlade.

Francoski generali v Londonu

London, 15. sept. Tukaj pričakujejo prihod generala Weyganda. V Londonu se že mudi šef francoskega velikega generalnega štaba general Gamelin. Oba francoska poveljnika se bosta sestala z angleškim generalnim štabom.

Zadnja poročila glej na 4. strani

Masarykova češkoslovaška knjižnica v Ljubljani

bo osnova za snujočo se mestno Slovansko knjižnico.

Se vsem je v spominu lepa razstava češkoslovaške moderne knjige, ki jo je jeseni l. 1936 priredila akademska sekcija JCSLige v Ljubljani in pri kateri je naša javnost dobila lep pogled v današnjo češkoslovaško knjižnico ter njeno bogastvo. Veliko knjig se je tedaj tudi prodalo, mnogo pa so jih prireditelji tudi vrnili založnikom v Prago, ki so jih za to priliko posodili; znanstvene knjige pa so češka založništva poklonila večinoma naši univerzi ter univerzitetni knjižnici. Večidel leposlovnih in informativnih ter tudi reprezentančnih knjig pa je ostalo v Ljubljani na češkoslovaškem konzulatu, ki se je ves ta čas močno prizadeval, da bi knjige ostale pri nas, kjer so zbudile toliko zanimanja. Sicer je češkoslovaško prosvetno ministrstvo, ki je sodelovalo s svojo pomočjo pri omenjeni prireditvi, sklenilo, da knjige primerno razdeli med Ljubljano, Zagreb in Beograd, želeč v teh mestih ustanoviti posamezne češkoslovaške knjižnice in sicer v okviru JCSLige, ki bi polagoma osnovala pri sebi tudi čitalnico časopisov ter tudi oddelke za glasbeno literaturo. Tako je iz razstave češkoslovaške knjige, za katero so dali iniciativo akademiki ljubljanske univerze s pomočjo lige in največjo podporo češkoslovaškega prosvetnega ministrstva, pogrnala misel po posebnih češkoslovaških knjižnicah, ki pa je tekom razvoja dobila še realnejše oblike ter stojimo zdaj tu pred njeno otvoritvijo.

Češkoslovaški generalni konzul g. inž. St. Minovský se je z vso svojo podjetnostjo in vneto zavzetostjo, da bi najprej po možnosti vse knjige, ki so z omenjene razstave ostale v Ljubljani, ki da pokazuje največ zanimanja za češkoslovaško kulturno življenje ter ima tudi največ bralcev, večjih češčine. Češkoslovaško ministrstvo je na to pristalo, da, poleg tega obljubilo še novih knjig ter letno dotacijo za izpolnjevanje z željo, da naj se ta knjižnica, za katero so slovenski prijatelji češkoslovaške kulture, ki sodelujejo pri ustanavljanju knjižnice, izbrali v počastitev prvega čsl. predsednika Osvoboditelja Masaryka ime »Masarykova knjižnica«, dodeli kot dar ali pa tudi samo v upravljanje kakšne že obstoječi javni ustanovi, ki daje garancijo za trajni obstoj in kjer bodo knjige dostopne vseh slovenski javnosti. Mišlilo se je na samostojno knjižnico v okviru JCSLige z vsemi češkoslovaškimi društvi v Ljubljani, mislilo na vseučiliško knjižnico, do katere pa imajo pristop prvenstveno akademiki in znanstveniki, tedaj pa je prišla novica, da se mestna občina ljubljanska peča že dolgo vrsto let z mislijo, ustanoviti pri mestu nekakšno mestno knjižnico in čitalnico, kakor jo imajo že vsa večja mesta, ki pa naj bi bila še posebej posvečena vsem slovenskim knjigam po zgledu Prage in Krakova. Zanimivo je namreč, da imata Praga »Slovansko knjižnico«, Krakov pa »Studium slovanske«, dve osrednji ustanovi, katerim na čelu stojita — Slovence prof. dr. Matija Murko in prof. dr. Vojislav Mole.

Da, ideja mestne slovanske knjižnice v Ljubljani je stara že točno petdeset let, saj je že leta 1887. spoznal to misel Jan V. Lego, pionir češkoslovenske vzajemnosti, ki je ustanovil v Pragi češko-slovensko društvo, na katerem so bile sprejete v program slovanske knjižnice v slovenskih mestih, tako v Mariboru, Ljubljani, Celju itd. G. inšpektor in občinski svetnik Josip Wester hrani pismo Aškercu, v katerem se Lego zavzema za realizacijo te ideje. In od tedaj se je od časa do časa pojavljala ta misel, dokler ni v sedanjem času dozorela. Že l. 1905. od postavitev Prešernovega spomenika, katerega odkritja so se udeležili tudi praški primator dr. Srb in največji tedanji pesnik Vrchlický, se je zanjo zavzel bivši ljubljanski župan, minister in senator Ivan Hribar, ki je to idejo poveril arhivarju Aškercu, s katero je ta šel v grob. Po svetovni vojni je ta misel nekoliko zaspala, toda pod županovanjem sedanjega župana g. dr. Jura Adlešiča je spet oživila. Ko je prevzel vodstvo kulturnega oddelka pri mestu načelnik g. R. Mole, se je oprijel že stare misli o reprezentančni mestni knjižnici, ki naj bi obsegala najprej seveda stvari, ki zadevajo upravo občin sploh, tako zvane urbanistične knjige, potem pa predvsem vso »labacensko« knjigo, ki se tičejo Ljubljane in njene zgodovine, tako francoske dobe, iz katere ima velike kodekse, ki jih je dal urediti že župan Hribar. Že l. 1901 je začel z osnovo mestne knjižnice arhivar Aškerc, ki se je razvil v smeri vseslovenske knjižnice, ki naj bi — in tudi je — zbirala časopise in knjige iz vseh slovenskih pokrajin, iz Štajerskega, Primorskega, Tržaškega, Goriškega, Koroškega, kajti licejska knjižnica je sprejemala dolžnostne izvode samo iz bivše Kranjske. Tako ima knjižnica že sedaj najpopolnejšo zbirko časopisov iz pred vojne dobe, ter ima danes že preko 5000 zvezkov. G. načelnik dr. Mole je izdelal predlog, da bi ta knjižnica polagoma dobila vseslovenski značaj, kar je kulturni svet mestnega odbora, ki mu zdaj načeljuje g. prof. Silvo Kranjec, tudi sprejel in že začel misel uresničevati. Kakor je tako ta ideja v mestnem svetu že načeloma sprejeta, jo bo vendar treba še čimprej materialno

podpreti ter jo vzeti z velikim negovanjem v oskrbo, kar tudi zasluži. Saj bo, če se uresniči naert, prva taka knjižnica na našem jugu in Ljubljani samo v ponos.

Ker je torej ta ideja po slovenski knjižnici že zdavnaj sprožena v okviru mestne občine, ki lahko da vso garancijo v smislu želja čsl. ministrstva, ki poklanja ob dvajsetletnici države in v spomin svojega prvega predsednika Masaryka tako bogato in lepo darilo, se je odbor za ustanovitev Masarykove knjižnice v Ljubljani, katerega častni predsednik je g. generalni konzul St. Minovský, predsednik pa g. univ. prof. dr. inž. Kral, obrnil na ljubljansko občino s prošnjo, če bi sprejela v svojo upravo Masarykovo knjižnico, ki bi tako lahko tvorila najlepši temelj njeni zamišljeni knjižnici, pa vendar obdržala svoje ime po Masaryku, kateremu postavlja odbor s tem najlepši spomenik. G. župan dr. Adlešič, načelnik prosvetnega oddelka ter predsednik kulturnega sveta so z veseljem sprejeli to ponudbo ter ukrenili vse potrebno, da bo knjižnica dobila prostor in potrebno osebje.

Nemški otroški vrtci na slovenskem Koroškem

Zadnji »Koroški Slovenec« prinaša na uvodnem mestu zanimivo izjavo Narodnosocialističnega urada za ljudsko blaginjo NSV o namenu koroških otroških vrtcev. Poročilo o otroških vrtcih je bilo objavljeno v graškem kmetijskem tedniku (»Wochenblatt der Landesbauerschaft Südmärk«) in se glasi v dobrednem prevodu:

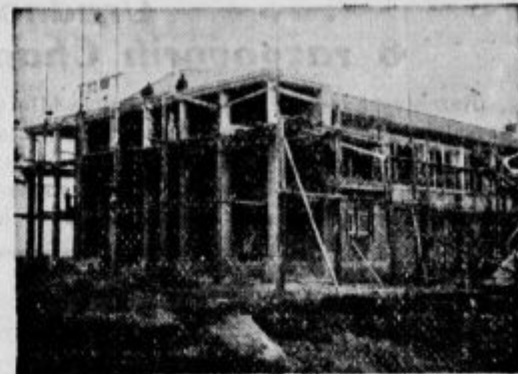
Šestdeset otroških vrtcev za čas letine je v kratki dobi ustvarila na Koroškem NSV. Večinoma se nahajajo v jezikovnem mešanem ozemlju južne Koroške, kjer poleg praktičnega namena razbremenitve kmetijskih gospodinj v času najtežjega dela vršijo še drugo, enako važno službo: Otroke obmejnega ozemlja privajajo prej in izdatneje ko šole nemški govornici in nemški svojstvenosti. — Na vprašanja o dnevnem redu v vrtcih so voditeljice, ki brez izjeme vršijo službo z veliko ljubeznijo in poštrevnostjo, odgovorile približno enako: Otroke pripeljejo približno ob 8. uri, če otroci poti ne napravijo sami; prihajajo žarečih obrazov, v rokah često nosijo sveže odrgane evetlice, kajti dobro že vedo, da jih pri mladi detelki čaka lep in prijeten dan. Dan se prične z jutranjim geslom ali z malo prireditvijo; sledijo vse seje igre na prostem. Na zvončkov klic hiti vse k umivalnim posodam, kajti to so se že naučili, da smejo vzeti svoj jutranji kos kruha, ki je bogato naložen z marmelado in surovim maslom, samo s čistimi rokami. Do popoldneva se učijo otroških pesmi, raznih spretnosti itd., kajti otroci naj se pod varstvom ne samo veselo zabavajo, marveč naj izražajo izpolnjevanje svoje male zmoglosti. Pred in po bogati južini se spet temeljito čistijo. — Celu z zborna ščetka se morajo sprizniti, nakar sledi dobrodelni popoldanski počitek. S sprehodno stisko malih gorskih vasi, si za more predložiti pomen tovrstne ustanove NSV za preobremenjene matere in predvsem tudi za otro-

»Masarykova knjižnica«, o kateri je bil odbor mišljenja, da jo bo mogoč slovesno odpreti že ob dvajsetletnici čsl. države 28. oktobra l. l., pa jo bo verjetno pozneje, bo obsegala gotovo kakih 2000 knjig lepo vezanih v platno ter katalogiziranih po najnovejšem sistemu. Vsebovala bo predvsem moderno leposlovje, pa tudi klasična dela iz starejših dob, toda tudi posameznih strok ne bo zanemarjala, tako predvsem zgodovine, literarne zgodovine, topopisa, pravniške literature ter politične. Moderna doba bo predstavljena z vsemi svojimi reprezentanti in v vsej obsežnosti, toda izbrana, brez kakršnihkoli manjvrednih stvari, za kar skrbje strokovni svetovalci v odboru dr. R. Mole, dr. R. Krivec, ter urednika B. Borko in dr. T. Debeljak. »Masarykova knjižnica« bo tako predstavljala posebno vrednost ne samo po materialni strani, (skoraj 100.000 din), temveč še bolj po notranji, ker bo resnično izbrana, informativna, strokovna in reprezentančna. Hvaležni moramo biti že zdaj predvsem čsl. prosvetnemu ministrstvu, g. generalnemu konzulu St. Minovskemu, ljubljanski občini, pa tudi tukajšnjim Češkoslovom, ki so zbrali precejšen denarni znesek za nakup knjig, ki bodo tako z njo postavili pri mestni knjižnici trden temelj za bodočo Slovansko knjižnico, ki naj bo cilj ljubljanskih mestnih svetnikov. Obenem pa naj nam budi prav tem, za Čehoslovake tako usodnem času, ljubljeno do njihove visoke kulture, pri kateri se bomo mogli še vedno veliko naučiti.

Nova cerkev presv. R. T. v Mariboru pod streho

Maribor, 15. sept.

Mnogim je še dobro v spominu, s kakim velikim veseljem so verniki magdalenskega predmestja sprejeli sporočilo dušnega pastirja g. Draga Oberžana, da bo magdalensko

predmestje kmalu dobilo svojo novo cerkev, ki bo posvečena sv. Reš. Telesu. Ni še dolgo, kar je bila blagoslovitev temeljnega kamna, katerega je izvršil prevzvišeni g. škof, danes pa je nova cerkev že pod streho in že sedaj s svojo krasno fasado priča, kako lepa bo.

Vsi obrtniki, ki so prevzeli razna dela, so vsa dela izvršili z največjo skrbnostjo in natančnostjo in bo zato nova stavba ustrezala vsem tehničnim in estetskim zahtevam. Velika zahvala, da je cerkev tako hitro dograjena, gre pa tudi številnim vernikom-kulinarjem, ki so brezplačno pomagali pri delu. Vodstvo in nadzorstvo gradnje je imel g. inž. Drofenik, ki je tudi izdelal načrte Cerkev bo popolnoma dokončana najbrž v sredi oktobra, da se bo slovesna posvetitev mogla izvršiti zadnjo nedeljo v oktobru, na praznik Kristusa Kralja.

Mizarska anketa na banovini

Ljubljana, 15. sept.

Danes dopoldne od 10 do 13.30 je bila v knjižnici na banski upravi anketa mizarske stroke. Delojemalci so bili zastopani po Delavski zbornici in vseh štirih strokovnih organizacijah, delodajalce pa je zastopalo TOI in Zveza obrtnikov. Anketo je vodil inšpektor dela g. Baraga. Šlo je za to, da se naredi kolektivna pogodba za mizarsko stroko za vso banovino. Obojestransko je bilo veliko zanimanja in socialnega uvidevanja, na podlagi česar se je imenovali anketni odbor, ki bo vso stvar proučil, nakar bodo ponovna pogajanja. V novi odbor je bil imenovan po en delegat od vsake strokovne organizacije, 1 zastopnik TOI in kot predsednik odbora zastopnik inšpekcije dela.

Veliki letalski miting v Celju

Pokroviteljstvo mitinga je prevzel Nj. Vis. knez namestnik Pavle.

Ob 10-letnici aerokluba »Naša krila« v Celju bo v nedeljo popoldne veliki aeromiting, pri katerem bo sodelovalo naše najboljši civilno in vojaško pilotstvo. Mitinga se bo udeležilo 12 motornih in 8 jadralnih letal. Pri mitingu bo nastopil najboljši skakač s padobranom g. Svetislav Šajić iz Beograda. Že v soboto zvečer bo začetek te slovesnosti. Pred magistratom bo promena koncert. V nedeljo popoldne ob 2 bo blagoslovil celjski opat g. Peter Jurak brezmotorna letala. Občinstvo se bo tega mitinga gotovo udeležilo v največjem številu, saj nekateri Celjani že nestrpno čakajo sobote in nedelje. Spored aeromitinga bo zelo pester. Po blagoslovitvi brezmotornih letal se bodo pričele zanimive produkcije z motornimi in brezmotornimi letali, bombni napad na eskadrilo in improvizirano naselje. Do bo občinstvu tembolj ugodil, bo aeroklub preskrbel že v soboto in nedeljo polete občinstva. Prometne zveze s Savinjsko dolino in drugimi kraji so prav ugodne, zato se bodo mitinga lahko udeležili ne samo Celjani, temveč tudi bližnja in daljna celjska okolica. Iz mesta bodo vozili stalno mestni avtobusi na Ježovnikov travnik in Levcu. V nedeljo se odločite za izlet v Celje in pridite na miting.

Auto do smrti povozil kolesarja

Ljubljana, 15. septembra.

Danes popoldne se je na križišču Masarykove in Miklošičeve ceste zgodila huda nesreča. Z letela sta se Slamičev tovorni avto in neki kolesar. Avto je podrl kolesarja s tako močjo na tla, da je temu počila lobanja in se je takoj onesvestil. Poleg tega pa je dobil še druge poškodbe. Na kraju nesreče se je takoj zbralo mnogo ljudi, ki so z grozo gledali hudo poškodovanega siromaka. Nekateri so brž priskočili in mu skušali pomagati, iz Vzajemne zavarovalnice pa so telefonirali po reševalce, ki so prišli k ranjencu že v šestih minutah in ga prepeljali v bolnišnico.

Stanje ponesrečenega kolesarja pa je bilo tako obupno, da so zdravniki takoj obupali nad njegovim življenjem. Siromak je vse popoldne ležal v nezavesti, okrog štirih pa je umrl.

Kako se je nesreča dogodila in kdo je kriv tega hudega karabamola, še ni dognano. Prav na tem mestu, ki je tako nevarno zaradi velikega prometa, ni prometnega stražnika, kar bi bilo zelo potrebno. Zaradi tega se bo morala policija zanašati samo na priče, ki so ves dogodek videli, če bo hotela ugotoviti krivca. Pokojni ponesrečenec je bil mizarski pomočnik Hren Jože, ki je bil rojen leta 1914 na Otovem vrhu,

občina Šmihel-Stopiče, okraj Novo mesto. Bil je uslužben pri mizarskem mojstru Rozmanu Avgustu v Stanečevih pri St. Vidu in je tam tudi stanoval. V Ljubljano je prišel po kakih opravih in prav gotovo niti malo ni slutil, da ga bo na vsem lepem dohitela smrt.

Že pri zadnjem karabolu, ki se je primeril na križišču Miklošičeve in Tavčarjeve ulice, smo omenili, da bi bilo treba na vseh križiščih na Miklošičevi cesti postaviti prometne stražnike. Saj se na tej cesti vrše nesreče kar zaporedoma, in ta zadnja naj bi bila resen opomin policiji, da s stražniki zavaruje promet na tej cesti.

Osebni avtomobil kriv smrtne nesreče

O avtomobilski nesreči ob Savi pri Rajhenburgu

Rajhenburg, 14. sept.

»Slovenec« je že na kratko poročal o avtomobilski nesreči, ki se je zgodila na kranjski strani med Rajhenburgom in Blanco, v neposredni bližini vasi Pijavsko. Natančneje moramo še poročati: V noči od torika na eredo ob 1 ponoči je vozil tam skazi proti Krškemu velik pettonski avto znamke Krupp-Diesel, naložen z deskami in latami. Avto je last gosp. Pršičeka Maksa iz Dobrne, sofaral ga je Langi Vladislav, poleg njega pa je sedel Hladin Franc, uslužben pri g. Pršičeku. Deske so bile namenjene za v Sisak, nazaj grede pa bi bila pripeljala koruzo.

Na kraju, kjer se je naredila nesreča, ni ovinka. Cesta je sicer lepa, a je na tem mestu le 3.60 metra široka. Pod cesto je dolinica, tako imenovana »gmajna«, na nasprotni strani ceste je ozek jarek, nad njim pa se dviga hrib, poraščen z gozdom.

Novice iz Julijske krajine

Poroka. V soboto, 10. sept. sta se poročila g. dr. Avgust Siliglog, odvetniški kandidat v Gorici in gđ. Zora Valentici, učiteljica iz Trsta. Mlademu paru želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Rojstni dan mladega jugoslovanskega kralja Petra II. so po poročilih tržaških listov v Trstu prav slovesno obhajali. Predpoldne ob 11 je bila v pravoslavni cerkvi slovesna služba božja z zahvalno pesmijo, popoldne pa je bil v prostorih jugoslovanske generalnega konzulata velik sprejem s čajanko. Številne goste je sprejemal generalni konzul, kateremu so pomagali nekateri višji uradniki konzulata. Med odličniki, ki so se odzvali vabilu, je bila lepa vrsta najvišjih zastopnikov italijanskih civilnih in vojaških oblastev z g. prefekta na čelu. Gostoljubna prireditve je potekla v duhu najlepše prisrčnosti.

Sprememba pri uredništvu tržaškega »Popolo di Trieste«. Dosedanji ravnatelj tržaškega fašističnega dnevnika »Popolo di Trieste« prof. M.

Ravno na tem mestu, kjer je cesta najbolj ozka, je privozil nasproti luksuzni avto, ne da bi ugasnil žaromete. Soferju tovrstnega avtomobila je ostra luč vzela vsak pogled, zavozil je preveč na desno, kolesa sta zdrknila v jarek, avto s težkim tovorom se je nagnil in obstal ob gabru, ki je bil usoden za spremljevalca. Sofer, ki je sedel na levi strani, je bil lažje ranjen po roki, spremljevalca, ki je sedel na desni, pa je pritisnilo ob drevo, da je bil takoj mrtev. Luksuzni avto je odbrzel proti Sevnici.

Na lice mesta je prišla takoj komisija iz Krškega in si vse natančno ogledala. Soferja Langi Vladislav ne zadene nobena krivda, saj je znan kot vešč in trezen sofer. Ako računamo, da je cesta tamkaj široka komaj 3.60 m, tovorni avto pa širok 2.30 metra in če bi ne zavozil tako na desno, bi se prav gotovo luksuzni avto zakotalil v dolinico, ker mimo zvoziti ne bi bil mogel.

Risolo je zapustil svoje mesto, na katerem je deloval osem let. Njegov naslednik je postal g. Kar. Barbieri, dosedaj soravnatelj rimskega lista »Roma Fascista«.

774.000 črnih srajc. Po zadnjih uradnih podatkih je v Italiji 774.000 obaroženih črnih srajc. Ta armada je razdeljena v 14 regionalnih podpoveljstev. V šestu tako podpoveljstvih, ki ima avto sedež v Trstu, je včlanjena Julijska krajina. Tržaška cona je po številu članstva predzadnja in šteje nekaj nad 28 tisoč črnosrajčnikov.

Nov gvardijan na Sv. gori. Pred dnevi je dobilo svetogorsko svetišče novega gvardijana. Dosedanji gvardijan svetogorskega samostana in vodja svetišča o. Viljem Endrizzi je 9 let opravljal te važne posele. Po kanoničnih predpisih ne more več ostati na tem mestu, ki ga je zato zasedel g. Josip Degasper, dosedanji gvardijan v Tridentu. Pater Endrizzi ostane še nadalje na Sv. Gori.

Nova cesta Ljubečno-Sv. Miklavž-Sv. Tomaž - Dramlje

Celje, dne 14. septembra.

Ko so po nastopu sedanje vlade prišli v celjski okrajni cestni odbor pravi zastopniki ljudstva s predsednikom g. Miheličem Alojzijem na čelu, so se vsi krepko vrgli na delo za izboljšanje cestnega omrežja v okraju. Odbor je obrnil svojo pozornost predvsem na one kraje, ki so bili dosedaj docela odrezani od gošpodarskih eredišč in go imeli ali ceste v najslabšem etanju ali pa jih sploh niso imeli. Tak primer je med drugimi v škofjevaški, vojniški in drameljski občini, kjer je ljudstvo prošlo že polnih 60 let za cesto, ki je pa do sedaj od nikoder ni dobilo. Imenovane občine so stalno prošile podpore, cestni odbor pa je uvidel, da je bolj umestno, če se zgradi v teh krajih ena glavna prometna žila, na katero bodo navezane druge cete in dvozci. Sedanji okrajni cestni odbor je uvidel upravičenost prošnji ljudstva in je izdelal načrte ter preskrbel tudi kredite za novo cesto, ki bo vezala kraje Ljubečno-Bezovico-Dramlje in Spitalič. Vsa cesta se bo gradila po principih banovalne ceste s širino planuma 5 m, tlakovana pa bo v širini 4 m. Cesto gradi v lastni režijski okrajni cestni odbor v Celju s prispevkom okrajnega cestnega odbora in zainteresiranih občin.

Preračunjeni stroški znašajo 720.000 din. Z deli je okrajni cestni odbor pričel že pred dnevi. Ob tej priliki se je pod Sv. Tomažem zbralo vkljub silnemu deževju veliko število ljudi,

ki so pozdravili predsednika okrajnega cestnega odbora v Celju g. župana Al. Miheliča. V imenu vseh tamonjših posestnikov ga je pozdravil g. Senegačnik, ki je v svojem lepem nagovoru poudarjal zgodovinsko važnost dneva, ko bodo vsi ti kraji, lep kos slovenske domačije, zvezani po dobri cesti z ostalim svetom. Za pozdrave se je zahvalil g. Mihelič in podal pregled vsega nemalega dela za gradnjo nove ceste ter poudarjal njen veliki in socialni pomen za tamonjšo ljudstvo. Graditev te ceste je pa tudi nov dokaz, da okrajni cestni odbor čuti z ljudstvom in ima polno razumevanja za njegove potrebe. Da se pa Slovenija danes tako vsestransko obnavlja, dviga in raste, ima največ zaslug naš voditelj dr. Anton Korošec, kateremu go vsi navzoči ob tej priliki prirediteli tople ovacije. G. Mihelič je zaključil svoj govor s pozivom, da se naj naše vrste še bolj etrajno za dela za ljudstvo in v zvestobi voditelju dr. Antonu Korošcu, prosil je še božjega blagoslova, ki naj spremlja vsa dela pri gradnji nave ceste ter je prvi zasadil lopato v zemljo. Navzočce delavstvo je navdušeno in krepko prišlo za lopate in pod vodstvom tehnika okrajnega cestnega odbora g. Černeta pričelo uravnati teren za novo cesto.

Kako potrebna je ta cesta za te kraje in ljudstvo, najlepše potrjuje dejstvo, da bo zainteresirano ljudstvo samo prispevalo 50% za graditev te ceste.

DRUGA IZDAJA

Najnovejša poročila

Uradno poročilo
o razgovorih Chamberlaina s Hitlerjem

Berchtesgaden, 15. sept. c. Nocoj je bilo v Obersalzbergu objavljeno uradno poročilo o sestanku med Chamberlainom in Hitlerjem. Uradno poročilo pravi, da sta se oba državnik odkrito in obširno razgovorila o vseh

vprašanjih, ki so na dnevnem redu. Jutri, v petek, odpotuje Chamberlain v London, kjer bo svojim tovarišem, članom vlade, poročal o razgovorih. Čez nekaj dni bo nov sestanek.

Obe strani molčita

Berchtesgaden, 15. sept. c. Angleški predsednik Chamberlain je zapustil Hitlerjev dvorec »Berghof« v Obersalzbergu nocoj ob osmih in se odpeljal v Berchtesgaden v svoj hotel.

Hotelska dvorana je polna časnika, ki so prišli iz vseh krajev sveta, da bi dobili kaka obvestila. Ko se je vrnil Chamberlain v svoj hotel, ni hotel ničesar izjaviti, prav tako pa tudi iz krogov angleškega spremstva ni bilo mogoče ničesar izvedeti.

Berchtesgaden, 15. sept. c. Po sestanku med Chamberlainom in Hitlerjem so se izvedle še naslednje podrobnosti:

Ob 17 se je začela čajanka, ki jo je Hitler priredil na čast Chamberlainu in članom njegovega spremstva. Čajanka je trajala približno pol ure, nakar sta se Hitler in Chamberlain umaknila v stransko sobo. Ni bilo mogoče izvedeti, ali sta se pogovarjala sama iz oči v oči, ali pa sta bila na sestanku še zunanji minister von Ribbentrop in angleški veleposlanik v Berlinu sir Newille Henderson. Ob 19.45 je ta sestanek še vedno trajal, pač pa je tedaj »Berghof« zapustil Chamberlainov spremljevalec Strang. Opazili so, da je Strang nesel s seboj iz Hitlerjeve vile aktovko, natlačeno polno, medtem ko je bila aktovka prazna, ko so šli na sestanek. Strang se je odpeljal naravnost v hotel. Tedaj so se iz nemških krogov začele širiti vesti, da je bilo na današnjem sestanku obravnavano stališče obeh vlad do raznih sodobnih političnih vprašanj. Zanimivo je, da so nemški krogi še do 20. poudarjali, da bosta jutri, v petek, Chamberlain in Hitler presojo položaja nadaljevala.

Angleški predsednik vlade Chamberlain je zapustil »Berghof« ob 20.20 in se odpeljal v svoj hotel v spremstvu sira Hendersona, Horaca Wilsona in dr. Meissnerja.

Šele nato je bilo objavljeno uradno poročilo o sestanku, ki je vzbudilo veliko zanimanja zaradi teh dveh ugotovitev:

1. Chamberlain odpotuje jutri v London, da poroča članom svoje vlade, in
2. da bo nov sestanek čez nekaj dni.

Kaj se je o razgovoru v Berchtesgaden izvedelo dosedaj:

(Po agenciji »Havas«.)

Sklenjenega ni še nič. Chamberlain se bo posve-
loval o Hitlerjevem stališču s svojo vlado in Francijo.

Od tega je odvisen prihodnji sestanek

Pariz, 16. sept. »Havas« dopisnik poroča iz Berchtesgadenu o sestanku med Chamberlainom in Hitlerjem sledeče podrobnosti:

Chamberlain je sklenil odpotovati iz Berchtesgadenu v petek dopoldne ob 9.30. Nemški krogi trdijo, da se bo Chamberlain vrnil v Nemčijo v torek, in sicer da bo ta sestanek v Berlinu. Angleški krogi pa pravijo, da bo bodoči sestanek odločen od tega, kaj bo sklenila angleška vlada o zadevi na svoji seji v soboto 17. t. m. v sporazumu s francosko vlado, s katero je angleška vlada v stalnem stiku.

Nemški krogi poudarjajo nadalje, da se je Hitler na sestanku v četrtek omejil samo na sudetsko vprašanje. Baje je Hitler izjavil, da bi pristal na plebiscit v sudetskih deželah le v primeru, če bi češkoslovaška vlada izročila policijo in politično upravo med plebiscitom nemškimi funkcionarjem iz sudetskih pokrajin. Chamberlain pa je baje odgovoril, da ne more glede tega ničesar obljubiti, preden se ne posvetuje s svojo vlado in s Francijo.

Načeloma je v nasprotju s Chamberlainovimi poizkusom, da bi se sudetsko vprašanje obravnavalo kot del kompleksa vseh važnih mednarodnih vprašanj Evrope v zvezi z njimi, Hitler izjavil, da je sudetsko vprašanje neobhodno predpogoj za ostala vprašanja, ki zanimajo Anglijo in Nemčijo, ter da se mora zato najprej celoma rešiti.

Chamberlain in Hitler sta se pa pogovarjala čisto sama in je bil navzoč le Hitlerjev osebni tolmač Schmidt.

Chamberlain je skušal baje pri Hitlerju doseči to, da naj obljubi, da se bo razpravljalo sudetsko vprašanje na širši konferenci veselih in da naj nemška vlada zato obljubi, da pri reševanju sudetskega vprašanja ne bo uporabila sile. Hitler pa je odgovoril, da je položaj tako napet, da želi, naj se Chamberlain čimprej vrne na dogovorjen sestanek v torek.

Koledar

Petek, 16. septembra: Kornelij, papež; Ljudmila, vdova.

Sobota, 17. septembra: Lambert, škof; Franciške rane.

Novi grobovi

† V Mostah-Ljubljana je včeraj izdihnila 80 let stara gospa Katarina Dolničar. Pogreb bo v soboto ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti na Zaloški cesti 88 v Mostah. Naj ji sveti večna luč! Zalujočim svojem našo sožalje!

† Simon Jurca. V ljubljanski bolnišnici je prednočnim umrl g. Jurca Simon, pekovski pomočnik. Pogreb bo iz mrtvašnice splošne bolnišnice v petek ob 4 popoldne. Naj počiva v miru! Zalujočim našo sožalje!

† V Ptuj je umrl širec Franjo, mehanik, v najlepši starosti, kot žrtev svojega poklica. Bil je v svojem poklicu zelo priljubljen, ne pa samo to, bil je tudi za svojo družino kot mož in oče zelo srben. Vsi ga bomo težko pogrešali ter ga ohranimo v dobrem spominu. Naj počiva v miru! Zalujočim našo sožalje.

† Ga. Ana Kanobelj, vdova po železniškem kancistu, je dne 14. t. m. odšla v večnost. Pogreb bo danes ob štirih popoldne iz mrtvašnice na Stari poti 2 k Sv. Križu v Ljubljani. Naj uživa večno blaženost! Zalujočim našo sožalje!

✱

— »Dom in Svet« št. 7 izide v sredo, 21. t. m. — Trgovski učilni in stenografski institut Robida, Ljubljana, Trnovska ul. 15 obvešča, da se prične poseben tečaj za stenografijo v petek, dne 16. t. m. ob 3 popoldne.

Rabite jih — Tovarna Lutz-peči, Ljubljana VII.

— Pri železniški nesreči 5 mrtvih in 36 ranjenih. V sredo okoli treh popoldne se je pri železniški postaji Ovrčarska Banja zgodila velika železniška nesreča. Brzi vlak, ki je vozil iz Belgrade proti Sarajevu, bi se moral na tej postaji križati z mešancem, ki je vozil proti postaji iz Sarajeva. Brzec pa ni čakal križanja, marveč je vozil kar naprej ter se je zunaj postaje z vso silo zaletel v mešani vlak. Pri mešancu je razbita lokomotiva in pet vagonov. Od potnikov mešanega vlaka jih je pet mrtvih med njimi en sprevednik. Ranjenih pa je 36. Te so prepeljali v bolnišnico, kakor hitro je prišla pomoč iz Čačka, Užice in Sarajeva. Krivce nesreče pa so prijeli.

— Plemenit dar. Ga. Pavla Kristan Zapaže pri Begunjah je mesto venca na grob pok. gosp. nadzornika Josipa Turka darovala društvu Dom slepih znesek 150 din, za kar se ji na tem mestu najlepše zahvalujemo.

— Dne 16. septembra 1938 bo v Sv. Lenartu nad Laškimi velik živinski sejem, kateri je zopet obilno dovoljen. Na sejmu bo prignane dovolj lepe živine. — Uprava občine Sv. Lenart nad Laškimi.

— Izšla je Kendova »Slovenska maša«, v »Cerkvenem glasbeniku« je zelo dobro ocenjena, obsegajo 11 mašnih »pevov« in »V zakramentu«. Cena partituri 15 din. Posamezni glasovi po 5 din. naroča se v Jugoslovanski knjigarni Ljubljana ali pa pri skladatelju J. Kendu, na Brdu, p. Lukovica.

— Večerni tečaji za nemščino, stenografijo, strojepis, knjigovodstvo, trgovsko računstvo in korespondenco na Trgov. učil. in stenogr. institutu Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 15. Tudi posamezni predmeti!

Rabite jih — Tovarna Lutz-peči, Ljubljana VII.

— Italijansko in italijanski korespondenco se lahko učite v posebnem tečaju na Trg. učil. in stenografskem institutu Robida, Ljubljana, Trnovska ulica 15.

— Kdo je bil priča smrtni nesreči? V nedeljo, dne 19. junija 1938 se je na državni cesti sredi Trzina pripetil karambol avtomobilista in kolesarja, pri čemer se je kolesar smrtno ponesrečil. V tem času je ob cesti vozil vlak proti Ljubljani. Naprosajo se potniki, ki so karkoli videli od te nezgode, da sporoče svoj naslov na uradništvu.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Zveza za tujski promet v Sloveniji priredi avtobusni izlet k plavalnim tekmam Jugoslavija-Italija dne 24. in 25. septembra t. l. Prijave v vseh biljetarnah Putnika do vključno 20. t. m.

— Romanje na grob sv. Antona v Padovo, združeno z izletom v zanimivo Benetke in z obiskom Svete gore, Gorice, Trsta in bojišč ob Soči, bo od 8. do 10. oktobra. Najlepše, najzanimivejše in najcenejše jensko romarsko-izletno potovanje. Cena 280 din za osebo; kdor pa gre samo do Gorice—Trsta, pa 160. Ker je treba vsem obveznostim zadostiti do 30. septembra, naj vsakdo, ki je namenjen na to potovanje, takoj zahteva brezplačno navodilo pri »Družini božjega sveta«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17.

Jesenice

Vse za šolo pa najnižji ceni v Krekovem domu Kino Krekov dom predvaja danes ob 8. uri zvečer film »Hrepenenje«. V glavnih vlogah Marlene Dietrich, Gary Cooper. Poleg glavnega filma še dodatek.

ČSR ni mobilizirala

Praga, 15. sept. Vlada demantira senzačno vest dunajskega radija, da je ČSR mobilizirala pet letnikov rezervistov in da naj se zato Nemci pozivu ne odzovejo. Vesti o mobilizaciji so izmišljene z namenom, da se poveča zmeda in oteži položaj. Češkoslovaška vlada ni mobilizirala dozdaj niti enega rezervista, za vzdrževanje miru in reda v državi sami pa popolnoma zadostuje normalno mirovno stanje češke vojske.

Sudetski kraji
še niso pomirjeni

Praga, 15. sept. Službeno poročilo češkoslovaške vlade veli, da nemiri še vedno trajajo in da je vlada gospodar položaja. V službenem poročilu omenja, da je 70 oboroženih sudetskih Nemcev v Warnstadtu obklopijo stražnico policijske straže ter jo poskušalo zavzeti. Demonstrante so razpršile čete, ki so prihitele na telefonski klic.

Nad 2000 sudetskih Nemcev je napadlo pošto poslopje v Benšenu, kjer so porezali vse telefonske žice. Tudi tukaj je policija uspešno pregnala demonstrante. Enake demonstracije so bile v Ramburgu, kjer je morala policija posredovati. Vsi ti napadi pa so potekali brez vsakršnih človeških žrtev.

Danes je poskušalo nad 1000 sudetskih Nemcev prekorčiti češkoslovaško mejo pri Warnsdorfu. Češkoslovaške obmejne čete so preprečile beg čez mejo ter jih zavrile. Baje je bil na sudetskem ozemlju razglašen generalni štrajk.

Kazensko postopanje
proti Henleinu

Praga, 15. sept. c. Politični odbor ministrov se je danes popoldne dvakrat sestel, in sicer ob 16. pod predsedstvom dr. Hodže in ob 17. pod predsedstvom dr. Beneša. Ministri so obravnavali položaj, ki je nastal po Henleinovem proglasu. Sklenili so, da se takoj uvede kazensko sodno postopanje proti Henleinu in ostalim članom vodstva sudetske stranke zaradi obeh okoliščin, ki sta bila danes objavljena po nemškem radiu.

„Times“ zopet
zagovarjajo plebiscit

London, 15. sept. »Times« je po odhodu Chamberlaina v Berchtesgaden objavilo uvodnik, v katerem vdriglo zagovarja idejo plebiscita v Sudetih. List, ki je glasilo vseh gnih krogov, ki so proti temu, da bi Anglija zaradi sudetskega vprašanja stopila v vojno; pravi, da bi bilo nesmiselno, če bi izbruhnila vojna zaradi narodnih razlik in sporov na evropski celi. »Splošno prepričanje« v vseh angleških krogih je — tako piše — »da bi bila taka vojna prava nesmetna in zločin.« Nadalje pravi, da bi »človeštvo moralo naravnost znoreti, ako bi se odločilo za to, da bi evropske države uničevale druga drugo z medsebojnimi bombardiranjem zato, ker je vzemirjenih 3 in pol milijona ljudi.« Končuje z besedami, da je že samo »misel na kaj takega, da bi teh 3 milijone in pol ljudi mogli biti vzrok, da se človeštvo samo vrže v svoj lasten pogin, ne le tragična, ampak naravnost idiotska.«

Članek je vzbudil splošno pozornost ter razna mnenja.

Ljubljana

1 Zadoščenje g. dr. Ogrinu. Pred ljubljanskim sodiščem je bila včeraj razprava o tiskovni pravdi stavbenika Ogrina proti odgovornemu uredniku »Jutra«, ki ga je svoj čas napadlo kot podpredsednika trgovske zbornice in mu očitalo, da je samolastno razdeljeval denar itd. Sodišče je odgovorne urednika »Jutra« obsodilo zaradi klevet na 300 din globe, oziroma v primeru neizterljivosti na pet dni zapora.

1 Stalna kongregacija gospe opozarja svoje članice na današnji sestanek, ki bo ob 5 popoldne v kongregacijski dvorani.

1 Stalna kongregacija Marijinega varstva za gospe pričenja novo kongregacijsko leto s shodom, ki bo danes 16. septembra ob 17. Vse gospe članice so najviljudneje vabljene, da se shoda zanesljivo udeležijo.

1 Razpored zgradarine. Davčna uprava za mesto Ljubljana razglasi: Razpored zgradarine za leto 1938. je v smislu čl. 131. zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 razgrnjen na javni vpogled davčnim zavezancem pri tujakšnji davčni upravi (soba št. 13) v času od dne 15. sept. do vsehga 22. sept. 1938. O ugotovljenih davčnih osnovah in odmerjenem davku bodo davčni zavezanci posebej obveščeni s plačilnimi nalogi, proti katerim bodo imeli pravico pritožbe.

1 Krojači na Oplenac. Združenje krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani vabi svoje člane, krojačice in krojačice, kateri se bodo udeležili potovanja na Oplenac in obenem tudi modne revije v Belgradu, naj se zglasijo do 18. septembra 1938 med uradnimi urami v Zadržni pisarni.

Duhovita muzikalna filmska komedija v slogu PASTIRJA KOSTJE

Premiera Kino Matka ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Sreča je pred vrati!

Nove sreče drž. razredne loterije so dospele! Dobite jih v največji izbiri pri VIRU SREČE »PUTNIKU« v Mariboru in njegovih podružnicah v Celju, Ptuj in Gornji Radgoni.

Danes premiera!

RASPUTIN Demon Rusije

V glavnih vlogi slavni HARRY BAUR

Kino Union

Telefon 22-21

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

KINO SLOGA Tel. 27-30

Samo še danes! Odlično filmsko delo slavnega francoskega igralca Paula Muni-a v vl. Louisa Pasteurja:

Rešitelj človeštva

Sladki mošt

toči DAI-DAM

KINO KODELJEVO Tel. 41-64

Danes in jutri ob 8. uri vojni velefilm Parada smrti Warner Baxter in Gospodarica pragozda

Ob delavnikih akademsko vstopnice a din 8-50

Tehnične potrebščine za šolo

posebno za srednje tehnično šolo: šestila, risalne deske, ravnila, kotomeri, barvice in vse drugo se posebno ugodno dobe pri

Novi založbi v Ljubljani

(Kongresni trg 9)

1 Dopisni esperantski tečaj začenjamo. Traja samo dva meseca. Zahtevajte ponudbo! Dopisni esperantski tečaj, Ljubljana, Nunska ulica 3.

1 Tatovi spet pridno na delu. Naravnost čudno se je zdelo, da ni bilo za časa velesojma prav nobenih prijav o kakšnih žeparskih tatvinah ali podobno. Policija je bila namreč takrat temeljito očistila mesta raznih sumljivcev, ko so pa tatovi zavohali, da bodo imeli sedaj spet nekaj časa mir, so se s podvojenim vnemo vrgli na svoje tatinsko delo. Tako je uprava ljubljanske policije v zadnjih dneh dobila cel kup prijav o večjih in manjših tatvinah, ki so se v zadnjem času izvršile v Ljubljani. Posebno marljivi so bili spet tatovi koles, ki so v zadnjih štirih dneh ukradli po raznih delih mesta kar štiri kolesa. Očividno pa so zelo hvalježen material za take in podobne zlikovce tudi dinamno svetilke, katere so pokradli s koles kar štirim kolesarjem. Iz policijskega dnevnika pa je razvidno, da so bili delavni tudi razni drugi nepridipravi. Na policiji imajo zaznamovanih kar šest večjih in manjših tatvin, ki so bile izvršene po raznih ljubljanskih stanovanjih. Skoda, ki so jo tako utrpeli ljubljanci, znaša okrog 10.000 dinarjev. Policija ima mnogo dela z zasledovanjem teh zlikovcev.

1 Na kolesu ji je postalo slabo. Danes dopoldne se je s kolesom peljala po Bleiweisovi cesti l. 1907 rojena Beve Marija, žena tehničnega uradnika z Viča št. 179. Nenadno ji je postalo slabo, tako da je izgubila oblast nad kolesom in padla na cesto. Pri padcu se je močno poškodovala in poklicati so morali reševalni avtomobil, ki jo je odpeljal v bolnišnico.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Rešilna cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg; mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Maribor

m Obe željosti mu je zdrobilo. V Košakih se je zgodila v sredo popoldne huda nesreča. 28-letni gonjač živine Dominik Znofl iz Sv. Jakoba v Slov. goricah se je peljal na kolesu ter se je naenkrat znašel pred osebnim avtom in konjskim vozom, ki sta se srečala. Znofl se ni mogel nikamor izogniti, pa ga je udarec avtomobila vrgel pod voz. Pri padcu si je zdrobil spodnjo in gornjo željust ter je dobil hude poškodbe na glavi.

m Nesrečna smrt otroka. V Podgorju je utonil v potoku Suhodolnici 2-letni Franček Kotnik. Njegova mati ga je vzela s seboj na travnik, na katerem je sušila otavo. Franček se je igral, mati pa je obračala krmo. Naenkrat je pogrešila otroka. Iskala in klicala ga je, pa se ni odzval. V zli slutnji je pihetela k Suhodolnici ter je našla karkih 30 m naprej od mesta, kjer se je otrok igral, njegovo telo v potoku. Voda ga je zanesla h grabljam Greinove žage. Mati je otroka hitro dvignila iz vode ter ga skušala obuditi v življenje, pa so bili njeni naporji zaman.

m Huda nesreča v tovarni. V tovarni Thomasa na Pobrežju se je ponesrečil 45-letni tovarniški delavec Martin Klemenčič. Pri razkladanju stroja za varjenje z voza se je zlomil lesen mostiček, po katerem so aparat spuščali na tla, pa je Klemenčiču zdrobilo levo nogo. Reševalci so ga spravili v bolnišnico.

m Združenje bivših mornarjev v Mariboru poziva vse bivše mornarje vojne in trgovske mornarice, da se udeležijo važnega sestanka, ki bo v soboto ob 20 v salonu hotela »Novi svet«.

Rajhenburg

Pevsko društvo »Probudac« v Rajhenburgu bo imelo v nedeljo, dne 18. septembra 1938 ob 3. uri popoldne v Slovčkovem domu svojo »Pevsko prireditev«. Mešani zbor bo zapel pesmi: »Bog in Slovenija« (Oevirkova), »Naša pesem« (Puševa) ter A. Mihelčičev venček »Moje in narodne«. Sledila bosta dva prizora: Vodopivčeva »Nedeljsko jutro« za dekliški zbor in A. Grumov »Učeni Miheec« za tenor. Nato pa bo glavna točka sporeda: Vodopivčeva opereta »Povodnji mož«. Ker je to prva prireditev pri nas v tej sezoni, vas vlijudno vabimo, da se prireditve vsi prijatelji lepe slovenske pesmi polnoštevilno udeležite. — Da bi tudi pri tej prireditvi ne zmanjkalo vstopnic, kakor lansko leto pri opereti »Čevljar in vrag«, priporočamo vsem, da si nabavijo vstopnice že v predprodaji.